

Sayı : B.02.0.002-610-2509

31/10/2012

Konu : 7/9080 sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 9/7/2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00/75955 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki Ankara Milletvekili Levent Gök tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/9080 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun yazısı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Ali BABACAN
Başbakan Yardımcısı

Ek : BDDK'nın 24/7/2012 tarih ve
15027 sayılı yazısı ve eki (3 sayfa)

SÖRÜŞ

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Müdürlüğü)

Sayı : B.02.1.BDK.0.30.01.00-610/ 15027
Konu : Soru önergesi

24 Temmuz 2012

BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Ali BABACAN)

İlgi: 11.07.2012 tarih ve B.02.0.002-610-2389 sayılı evrak akış ve talimat formu.

İlgide kayıtlı evrak akış ve talimat formu ekinde gönderilen Ankara Milletvekili İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi Levent GÖK'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu 9080 sayılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

M. ÖZTEKİN
Başkan

EK: 1 (2 sayfa)

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(ALİ BABACAN)
TARİH: 24.7.2012
SAYI : 2509

**ANKARA MİLLETVEKİLİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU ÜYESİ LEVENT GÖK'ÜN
9080 SAYILI SORU ÖNERGESİ:**

Bankalar, alışveriş sırasında limitin yetersiz kalması durumunda müşterilerinin limitini POS makinası aracılığıyla yüzde 40 kadar arttırmaktadırlar.

Birkaç dakika içinde yeni bir belgeye, taahhüde ya da kefile gereksinim duyulmadan gerçekleştirilen bu işlem o an için müşteriye rahatlatıcı bir uygulamaymış gibi görünse de bu limit artırımını uzun vadede müşteriye ödenemez borç yükünün altına sokmaktadır.

Soru 1) Müşterinin o anki psikolojik sıkıntısının bu şekilde yönetilmesini etik buluyor musunuz?

Soru 2) Kart hamilini gücünün üstünde ödeme riskine sokan bu borçlanmayı kolaylaştırıcı uygulamanın derhal sonlandırılmasını sağlamayı düşünüyor musunuz?

Cevap 1 ve 2) 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun (Kanun) “Kredi kartı limiti” başlıklı 9 uncu maddesi; *“Kart çıkaran kuruluşlar, kredi kartı almak isteyen kişilerin yasaklılık veya engel durumu, ekonomik ve sosyal durumu, aylık veya yıllık ortalama geliri, diğer kart çıkaran kuruluşlarca bu kişilere tahsis edilen kredi kartı limiti, bir model veya skorlama sistemi sonuçları, müşterini tanı ilkeleri ile 29 uncu madde çerçevesinde temin edilecek bilgileri dikkate alarak yapacakları değerlendirmeye istinaden kullanım limiti tespit etmek zorundadır. Kart çıkaran kuruluşlar kart limitlerini bu hüküm çerçevesinde güncelleyebilirler. Kart çıkaran kuruluşlar, kart hamilleri talep etmedikçe kart limitlerini artıramazlar...”* hükmünü amirdir.

Dolayısıyla, kredi kartı limit artışlarının ilgilinin talebine istinaden ve Kanun ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmekte olup, Kanunun 3 üncü maddesinin (r) bendi gereği kart hamilleri taleplerini yazılı olarak, elektronik ortamda veya telefon ile iletebilmektedirler.

Diğer taraftan, kredi kartları ve tüketici kredileri finansal tüketicilerin finansal ürün ve hizmetlere erişiminde en yaygın kullanım alanı bulan enstrümanlar arasındadır. Kredi kartları, finansal tüketiciler açısından nakit taşıma zorunluluğunu azaltması, hane halkı bütçe yönetiminde esneklik sağlaması, kısa dönemli borçlanma ve özellikle ülkemiz açısından taksitlendirme imkânı sağlaması gibi nedenlerle finansal tüketiciler açısından en fazla rağbet gören finansal araçlar arasında yer almakta olup, sağlanan ekonomik ve finansal istikrar ve gelişmeye bağlı olarak son 10 yılda kredi kartı kullanımının 14 kat arttığı görülmektedir. Tüketiciler açısından bu yararlarının yanı sıra kredi kartları, ekonominin geneli açısından kayıt dışılığın azaltılmasını kolaylaştırırken finansal sisteme erişimin / katılımın artırılmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Diğer taraftan, tüketici kredileri de tüketicilerin çeşitli vadelerde finansman ihtiyaçlarının giderilmesinde önemli bir rol oynamakta, özellikle son yıllarda uzun vadeli kredi imkânlarındaki artış ile birlikte vatandaşların konut ihtiyacının giderilmesinde oynadığı kritik rolle sosyal bir işlev de görmektedir. Tüketici kredileri hacminin son 10 yıllık dönemde 78 kat arttığı gözlenmektedir.

Bununla birlikte, yaşanan tecrübeler ve literatür; özellikle hızlı artış gösteren kredi kartı ve tüketici kredisi hacminin gerek hane halkları ve gerekse finansal sistem için birtakım sorunlar yaratabildiğini, özellikle eğitim ve bilinç düzeyinin düşük, finansal tüketicilerin korunmasına yönelik mekanizmaların yetersiz olduğu ülkelerde sistemik risklere yol açabildiğini ortaya koymaktadır. Nitekim, 2008 yılında başlayan küresel finansal kriz ile birlikte, finansal tüketicilerin eğitim ve bilinç düzeyinin artırılması ve finansal tüketicileri korumaya yönelik mekanizmaların geliştirilmesinin önemi bir kez daha anlaşılmış, bu konuda ulusal bilgi ve tecrübelerin paylaşılması, uluslararası standartlar geliştirilmesi ve bunların ulusal düzeyde içselleştirilerek uygulamaya konulması yönünde bir inisiyatif oluşmuştur. Bu çerçevede, G-20 üyesi ülkelerin liderliğinde başlatılan çalışmalara ülkemiz de aktif katılım sağlamakta olup, Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, TC Merkez Bankası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun işbirliği içerisinde finansal tüketicinin korunması ile finansal tüketicinin bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması konularında birer stratejik plan hazırlanması yönündeki çalışmalar son aşamaya gelmiştir.

Söz konusu stratejik planlar kapsamında; üç yıllık bir uygulama dönemi içerisinde düzenleyici çerçevenin kapsamının ve etkinliğinin artırılması, uygulamanın yaygınlaştırılması ve güçlendirilmesi, şeffaflığın artırılması ve yerleştirilmesi, finansal tüketicilerin bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması yoluyla; finansal sistemde bilgi asimetrisinin azaltılması, ürünler, hizmetler ve riskler hakkında temel bilgi ve bilinç düzeyine sahip finansal tüketicilerin daha rasyonel kararlar alabilmelerinin ve düşük maliyetli, kolay erişilebilir ve etkili hak arama araç ve yöntemleriyle donatılmalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, ilgili kurum ve kuruluşların yakın işbirliğiyle ve tutarlı bir şekilde uygulanması öngörülen söz konusu stratejilerin bugüne dek kredi kartlarına ve tüketici kredilerine ilişkin zaman zaman gündeme gelen olumsuzlukların orta vadede önemli ölçüde giderilmesini sağlayacağı düşünülmektedir.